

Силабус
навчальної дисципліни
Нова історія країн Західної Європи та Америки
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (історія та правознавство)»
Спеціальність «014 Середня освіта (Історія)»
Галузь знань «01 Освіта / Педагогіка»
Рівень вищої освіти «Перший»

Викладач (і)	Олексій КОРОТКИЙ, Юрій ФЕДОРИК
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/korotkyy-oleksiy-viktorovych/ , https://old.bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/fedorik/
Контактний тел.	+380991785370
Е-mail викладача:	innsmouthko@gmail.com
Графік консультацій	в online режимі з використанням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/46	22 годин	22 годин	–	Залік (2 години)

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Ключові слова:

Великі географічні відкриття, Реформація, Контрреформація, абсолютизм, становлення національних держав, буржуазні революції, Просвітництво, індустріалізація, капіталізм, колоніалізм, імперіалізм, Французька революція, Наполеонівські війни, політичні реформи, парламентська система, США, формування політичних інститутів, соціальні зміни, націєтворення, міжнародні відносини Нового часу.

Мета та предмет курсу:

Метою курсу є формування у здобувачів системного розуміння основних процесів Нової історії країн Західної Європи та Америки, усвідомлення закономірностей становлення модерного світу, а також розвиток навичок історичного аналізу політичних, соціально-економічних і культурних трансформацій ранньомодерної та модерної доби. Предметом курсу є історичний розвиток країн Західної Європи та Америки у період Нового часу (XVI – початок XX ст.), включно з політичними, економічними, соціальними та культурними процесами, що визначили формування сучасної західної цивілізації.

Компетентності та програмні результати навчання:

	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
	Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 14. Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.	<p>ПРН 2. Вміти використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності</p> <p>ПРН 3. Вміти викладати історію в середніх навчальних закладах</p> <p>ПРН 4. Демонструвати здатність до самонавчання і продовження професійного розвитку</p> <p>ПРН 5. Аналізувати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом</p>

	<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>СК 4. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.</p>	<p>ПРН 6. Розуміти основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди</p> <p>ПРН 7. Розвивати здатність відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії</p> <p>ПРН 9. З'ясувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них</p> <p>ПРН 13. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі</p> <p>ПРН 14. Аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії</p> <p>ПРН 15. Вміти визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин</p> <p>ПРН 16. Аналізувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби</p> <p>ПРН 19. Аналізувати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот</p> <p>ПРН 20. Аналізувати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи</p> <p>ПРН 21. Використовувати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем історії</p>
--	---	--	---

Зміст курсу:

Курс охоплює розвиток країн Західної Європи та Північної Америки від кінця XIX ст. до початку Першої світової війни, зосереджуючись на процесах модернізації, державотворення та формування новітніх суспільств. Розглядаються особливості індустріалізації та економічного зростання, що

визначили становлення провідних світових держав. Значна увага приділяється політичним трансформаціям, утвердженню парламентських систем, розширенню виборчих прав і розвитку громадянського суспільства. Аналізуються соціальні зміни, зокрема формування робітничого класу, поява масових політичних рухів і розвиток профспілкового руху. Вивчаються процеси націєтворення та консолідації національних держав у Європі. Окремо розглядається роль імперій і колоніальної експансії у світовій політиці та економіці. Значна увага приділяється культурним процесам, розвитку освіти, науки та інтелектуальних течій доби. Аналізується становлення масової культури та медіа як важливого чинника суспільного життя. Розглядаються міжнародні відносини напередодні Першої світової війни, система союзів і суперечностей між державами. Курс також висвітлює ключові передумови глобального конфлікту 1914 р. як підсумок попереднього розвитку західного світу.

Методи навчання: Викладання курсу ґрунтується на поєднанні аналітичних і інтерактивних підходів, що сприяють глибшому розумінню історичних процесів. Застосовуються лекції з елементами пояснення та евристичної бесіди, а також дискусії, робота в малих групах і метод проєктів. Особливе місце займають аналіз історичних текстів, публічних наративів і медійних матеріалів, що дозволяє осмислювати історію як складову сучасного інформаційного простору. Використовуються імітаційні форми роботи (семінари-диспути, моделювання публічних обговорень), мультимедійні презентації та цифрові ресурси. Контроль знань передбачає поєднання традиційного оцінювання з елементами самооцінювання та взаємооцінювання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Викладачі та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень: [Про організацію освітнього процесу в БДПУ](#), [Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті](#), [Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету](#), [Про політику попередження і боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінацією у Бердянському державному педагогічному університеті](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Відвідування занять з курсу є особистим вибором здобувача освіти. Під час лекційних занять лектор розкриває проблемні питання та концепти, які включені до семестрового оцінювання з курсу (екзамену). Під час практичних (семінарських) занять здобувачі освіти відповідають на оприлюднені заздалегідь проблемні питання, приймають участь в дискусіях та обговореннях. Важливим елементом опанування знаннями є *самостійна робота* студентів у вільний час від аудиторних занять (археологічна лабораторії, методичний кабінет, читальний зал).

Під час самостійної роботи здобувачі освіти готують індивідуальні завдання з курсу, які мають бути завантажені на платформу MOODLE у встановлені терміни. Право на перескладання поточних оцінок можуть отримати лише ті здобувачі, які пропустили заняття з поважних причин (лікарняний чи відрадження). Перескладання відбувається у формі усної

співбесіди. Підсумковий контроль у формі екзамену складається з двох частин – тестова (розміщена на платформі MOODLE, тест має бути виконаний до дня екзамену) та усна (відповідно до розкладу екзаменаційної сесії, за екзаменаційними білетами у формі усної співбесіди). Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Використання штучного інтелекту (ШІ) при підготовці до практичних занять можливе виключно для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладу джерел. Заборонено генерувати неперевіраних та неправдивих фактів (див. [Політика використання штучного інтелекту в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету](#)).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютер, мультимедійний проектор, археологічні артефакти, банери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги: підсумкова рейтингова оцінка з курсу не може перевищувати 100 балів та розподіляється наступним чином: заходи поточного контролю – не перевищують 50 балів, залік – не перевищує 50 балів. За роботу на практичних (семінарських) заняттях здобувач може отримати не більше 30 балів. *Критеріями оцінки при усних відповідях* виступають: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів, інших періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. Тобто 5 балів – за повну та добре аргументовану й проілюстровану прикладами доповідь, 4 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 3 – неповна відповідь з наведенням поодиноких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення та приклади. **Самостійна робота студентів.** Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем у вигляді ілюстративного альбому-реферату. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання реферату. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів у кожному із змістових модулів.

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Баран З. А., Качараба С. П., Сіромський Р. Б., Чума Б. П. [Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу \(кінець XV – початок XIX ст.\) : навч. посіб.](#) / З. А. Баран, С. П. Качараба, Р. Б. Сіромський, Б. П. Чума; за ред. З. А. Брабан. – К. : Знання, 2015. – 533 с.
2. Дейвіс Н. [Європа. Історія](#) / Дейвіс Н. [пер. з англ.. П Тарашук– К.: Основи, 2001 – 1464 с.
3. Сич О.І. [Всесвітня історія. Ранній Новий час \(XVI–XVIII ст.\): навч. посібник.](#) Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. 168 с.
4. Гоц Л. С. [Історія культури Європи Раннього нового часу](#) : навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2019. 112 с.
5. Бродель Ф. [Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. Т. I. Структурі повсякденності: можливе і неможливе.](#) – К., 1995.

Допоміжна

6. Ададуров В. [Історія Франції: королівська держава та створення нації \(від початків до кінця XVIII століття\)](#) / Ададуров В. – Львів: Вид-во УКУ, 2002. – 418с.
7. [Історія європейської ментальності](#) / [ред. П. Діцельбахер, пер. з нім. В.Кам'янець]. - Львів: Літопис, 2004. – 718 с.
8. Цьольнер Е. [Історія Австрії](#) / Цьольнер Е.. – Львів: Літопис: Центр гуманітарних досліджень. - ЛНУ, 2001. - 707 с.
9. [Історія Сполучених Штатів: Нарис](#) / Ред. кол.: Говард Синкотта (гол. ред.), Дебора М.С. Браун, Стивен Бюрант; Перекл. на укр. Ю. Лісняк та ін. – Інформаційне агентство Сполучених Штатів. – 406 с.
10. Колесник К. Е., Сніжко І. А. [Історія та культура Великобританії](#). Ч. 1. Історія та культура Англії давньої та середньовічної доби: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2023. – 331 с.
11. Олексій Сухий. [Історія Бельгії](#). – Львів: ЛА “ПРАМІДА”, 2005. – 260 с.
12. Браун Крейг - [Історія Канади](#).
13. [ІСТОРІЯ КАНАДИ](#). Написав. З. Бичинський. З Переднім Словом. Д-РА Ч. В. ГОРДОНА. (Ралфа Коннора). Вінніпег, Канада. 1928.
14. Географія та історія Іспанії : посібник з країнознавства / Київський держ. лінгвістичний ун-т ; уклад. А. О. Серебрянська. - К. : [б.в.], 1998. - 269 с.
15. Дюков Г.Г. (укл.). [Історія географічних відкриттів. Дослідження материків](#). Харків: МОСТ-Торнадо, 2003. — 224 с.; іл
16. Світлана Бобилева. [Посібник «Історія Німеччини з давніх часів до 1945 року»](#).
17. Троян С.С., Троян П.С. [ОТТО ФОН БІСМАРК І КОЛОНІАЛЬНЕ ПИТАННЯ В НІМЕЧЧИНІ \(1840-1890 рр.\)](#) Монографія / - Рівне: РІС КСУ, 2011. – 224 с.
18. Вейбуль, Й., [Коротка історія Швеції](#) []. – Стокгольм: Шведський інститут, 1997. – 163 с.
19. Срібняк І. В. [Італія / Italia: короткий нарис історії. Навч. посібник](#) / І. В. Срібняк. – Рим-Київ: Consortium scientifico-éducatif international Lucien Febvre, 2019. – 206 с.
20. Маккормак, Джон., [Історія Ірландії](#) / з англ. пер. А.Олійник, Т.Бойко, – К.: Юніверс, 2006. – 296 с.
21. Олексій Мустафін. [Справжня історія раннього Нового часу](#). Харків: Фоліо.
22. Бураков Ю.В., Питльована Л.Ю. [Нариси історії Англії нового часу. Навчальний посібник з курсу „Країнознавство” для студентів вищих навчальних закладів](#). Львів: Центр Європи, 2003. 128 с.
23. Балух В. Ранньомодерна Європа : підручник / В. О. Балух, В. П. Коц – Чернівці, 2016. 704 с.
24. Сергій Каріков. [СТАНОВЛЕННЯ КОНФЕСІЙНО-ПОЛІТИЧНИХ СОЮЗІВ НІМЕЦЬКИХ ПРАВИТЕЛІВ у 20–30-х рр. XVI ст. Український історичний збірник, Вип. 16, 2013](#)

25. Дятлов В.О. Реформи і Реформація в Німеччині (XV - XVI ст.). Чернігів, 2010.
26. Рубель В.А. [Історія цивілізацій Доколумбової Америки: Навч. посібник.](#) – К., 2005.
27. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. К.: Наш формат, 2018. 488 с.

Інформаційні ресурси

1. Європейська історія – <http://library.byu.edu/~rdh/> Європейський огляд – <http://www.europeonline.com/>
2. Історія зарубіжних держав – <http://www.hronos.km.ru> Канал історії – <http://www.historychannel.com>
3. Історія війн – <http://www.militera.lib.ru> Світова політика – <http://www.globalpolicy.org/resource/> Проект
4. [EGO, European History Online / Європейська історія онлайн](#)
5. [Clio Online: Themenportal Europäische Geschichte / Кліо Онлайн: тематичний портал з історії Європи](#)
6. <https://www.youtube.com/watch?v=uedPI9vGt4c&pp=ygUTRW5jbG9zdXJlIGluIEVuZ2xuZA%3D%3D>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=JuqPJfCgwNM&list=PLaBYW76inbX54o9wbdClqFtUtwdSYLB1O>